U 49 /2021 vp
Suojeluasiantuntija Liisa Toopakka
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
MmV kirjallinen asiantuntijalausunto 19.10.2021

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta

Luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa seuraavaa:

- Raportoinnin selkeyttäminen on tervetullutta
- Komission esittämä nielujen tavoitetaso jää alhaiseksi
- Ilmastotavoitteisiin ei päästä siirtelemällä päästöjä sektorilta toiselle
- Laajennettu raportointi voi edistää myös monimuotoisuustavoitteita
- Uuteen AFOLU-sektoriin liittyy riski maatalouden päästövähennysten lykkäämisestä edelleen

Raportoinnin selkeyttäminen on tervetullutta

Luonnonsuojeluliitto pitää hyvänä, että sekavaa maankäyttösektorin raportointia selkeytetään ja yhdenmukaistetaan kansallisen kasvihuonekaasuraportoinnin mukaiseksi.

Olisi hyvä, että kaikki maat raportoisivat myös kosteikkojen (mm. erittäin vähäpuustoisen/puuttomat hukkaojikot jotka eivät täytä metsämaan määritelmää ja turpeenottoalat) päästöt mahdollisimman pian, eikä vasta vuodesta 2026 alkaen, kuten komissio esittää.

Komission esittämä nielujen tavoitetaso jää alhaiseksi

On hyvä, että komission esitykseen sisältyy sitova -310 miljoonan hiilidioksiekvivalenttitonnin nielutavoitete LULUCF-sektorille. Valtioneuvosto toteaa kannassaan, että se voi kannattaa tavoitetta, mutta ei sen korottamista. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että Euroopan hiilinielun potentiaali on paljon suurempi kuin komission esittämä -310 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Jotkut ympäristöjärjestöt ovat esimerkiksi esittäneet Ökö-institutin julkaisuun pohjautuen tavoitetasoksi -600 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia[i].

Myös nielutavoitteen jyvittäminen jäsenmaittain on positiivista. Kokonaisnielutavoitteen korottamismahdollisuudesta kertoo myös Suomelle jyvitetty -17.8 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin tavoite. Pelkästään viime vuonna, ilman merkittävää säätelyä tai maankäyttösektorille kohdistettuja ilmastotoimenpiteitä, Suomen maankäyttösektorin nielut olivat Tilastokeskuksen ennakkoarvion mukaan -23 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia[ii]. Tämä on paljon enemmän, kuin LULUCF:n tavoite vuodelle 2030

tai Suomen oma tavoite, vähintään -21 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia vuodelle 2035[iii].

Jäsenmaakohtaisen nielutavoitteet tulisi muodostaa vähintään kymmenen vuoden tarkastelujakson perusteella. Nyt muutaman vuoden tarkastelujakso osuu ajankohtaan, jolloin hakkuumäärät Suomessa ovat olleet poikkeuksellisen suuria.

Olemme valtioneuvoston kanssa samalla linjalla siinä, että ei ole hyväksyttävää, että osa maakohtaisista tavoitteita mahdollistaa päästöjä maankäyttösektorilta vielä vuonna 2030. Tämänkin puolesta yhteisessä tavoitteessa on korottamisen varaa.

Suomen ei tulisi vastustaa korkeampaa yhteistä tavoitetta.

Tavoitteisiin ei päästä siirtelemällä päästöjä sektorilta toiselle

Maankäyttösektorin ja taakanjakosektorin välisistä joustoista tulisi luopua. Komission esityksessä joustoihin tulee joitain rajoituksia, mutta ei riittävissä määrin. Päästövähennyksiä tarvitaan joka sektorilla, eikä siirteleminen sektorilta toiselle ole mielekästä nykytilanteessa. Näin erityisesti, jos asetettu nielutavoite jää esitetyn mukaiseksi tai laskee entisestään. Päästöjen vähentäminen on välttämätöntä myös taakanjakosektorilla, Suomen tulee olla edistämässä joustoista luopumista ja ottaa kriittinen kanta komission esittämään mahdollisuuteen maankäyttösektorin hiilinielujen sertifioimisesta tulevaisuudessa. Maankäyttösektorin laskentaan liittyy enemmän epävarmuuksia ja epätarkkuuksia kuin muilla sektoreilla, eikä maankäyttäsektorille sidottu hiili ole välttämättä pysyvästi pois ilmakehästä. Esimerkiksi Suomessa asti on uutisoitu Saksan nielujen merkittävästä pienenemisestä tuhojen vuoksi.[iv]

Myös Suomen erillisjoustosta tulee luopua.

Erillisten tavoitteiden asettaminen myös sektorin sisällä eri maankäyttöluokittain olisi kannatettavaa. On tärkeää huolehtia esimerkiksi siitä, että metsäkadon hillinnän kannusteet eivät vähene. Jos maankäyttösektorilla on vain yksi yhteinen tavoite, muiden maanläyttöluokkien päästöjen kompensointi talousmetsillä helpottuu. Tämä ei ole hyvä, ja Suomen tulisi olla varmistamassa, että näin ei käy ja metsäkadon hillinnän kannusteet eivät vähene.

Laajennettu raportointi voi edistää myös monimuotoisuustavoitteita

Komissio esittää raportoinnin ja seurannan laajentamista koskemaan myös monimuotoisuutta. Valtioneuvosto on huolissaan raportointivelvoitteen aiheuttamasta lisätaakasta. Luonnonsuojeluliitto toivoo, että Suomi suhtautuisi raportointivelvollisuuden laajentamiseen avoimesti, sillä pelkästään ilmastonäkökulmien tarkastelu esimerkiksi metsänhoitomenetelmiä valitessa on liian kapea katsantakanta. Maankäyttösektorin toimilla on vaikutus myös monimuotoisuuteen.

Uuteen AFOLU-sektoriin liittyy riski maatalouden päästövähennysten lykkäämisestä edelleen

Päästöjen vähentäminen on ollut haastavaa maataloudessa, joten Luonnonsuojeluliitto näkee riskin, että maatalouden päästöt ”katoavat” maankäyttösektorille ja kuitataan esimerkiksi metsänieluilla jos sektoreita järjestellään uudelleen. Maatalouden päästöihin kuuluu paljon muutakin kuin viljelysmaiden metaani- ja typpioksiduulipäästöt, ja näiden liittäminen maankäyttösektorille saattaa sekavoittaa ja hankaloittaa kokonaistilanteen seuraamista.

Lisätietoja: Liisa Toopakka, suojeluasiantuntija, liisa.toopakka@sll.fi, puh. 0405042989

i Position Paper on the revision of the EU LULUCF Regulation, CAN Europe https://caneurope.org/position-paper-on-the-revision-of-the-eu-lulucf-regulation
Exploratory Analysisof an EU Sink and Restoration Target, Ökö institut, 2021 https://www.oeko.de/fileadmin/oekodoc/GP-Sink-Target.pdf

ii Suomen kasvihuonekaasupäästöt 2020, Tilastokeskus, https://www.stat.fi/til/khki/2020/khki_2020_2021-05-21_kat_001_fi.html
iii Ilmastopolitiikka, hiilineutraaliustavoite ja budjettiriihi 2021 –ajatuksia ja ehdotuksia, Ilmastopaneeli, 2021 https://www.ilmastopaneeli.fi/wp-content/uploads/2021/09/Budjettiriihi-ja-ilmastopolitiikka_ilmastopaneelin-muistio.pdf
iv Hiilinielu hupenee Saksan metsissä – pystypuustosta tuli jo päästölähde, MT 9.10.2021 https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/artikkeli-1.1590161,